

رزی و رتیکیراوه

چوارنیه کانی باباتا هیری عوریا

مہلی نام سرچیا کانی شری و مہن سہ
بیل بفرم بفرم لایہ کس چیمہن سہ
نہ چیمہن شری شری شری شری شری
مہ کمر بفرم بفرم بفرم بفرم بفرم

گەنجىنە

دېۋانى

بابەتاھىر عۆرىيان

۹۳۵ - ۱۰۱۰ م

گۆرپنى رازى

سالى ۱۹۷۹

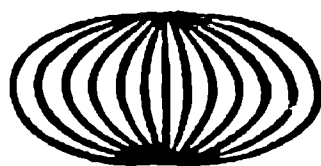
چاپی دووهم - له دیوانی
بابه تاهیری ههمه دانی
له سه رته رکی « شیخ نه نوهر »
خواه نی کتیبخانه ی « شانۆ » له چاپ دراوه
له چاپخانه ی (بابل) به غداډ
ژماره ی ته له فۆن ۸۸۸۶۳۳۹

پازی

پیشہ کی

چوارینہ کانی بابا طاهر بہ شیوہی (لور) بریتہ لہ
۳۸۷ چوارینہ و شہش غزہ لی دریتز بہ لام لیزہ دا چہ ند
چوارینہ یہ ک گواہ بہ ہی بابا طاہری نازانن لی
کہ وتونہ تہ شک لہ دیوانہ کہیدا بہ شیوہی فارسی و
لوری یہ کہی نووسراوہ (بیتہای مشکوک) گواہ لی
کہ وتونہ شک دور نیہ واش بی چوارینہ ی ہونہ رہ کانی
نہ و سہ ردمہ ی تیکہ ل بووبی چونکہ بابا طاهر دامینہ ری
چوارینہ ی نہ و سہ ردمہ بووہ .

گۆڭرۈننى چوارىنە كانى بابا طاھرى عورىيان

كاتى ديوانى بابا طاھرم دەست كەوت بەشپەزەي (لور)
زۆر بەئىشتياۋە سەرنجىم ئەدا لە چوارىنە كانى بەراستى
تىن و سۆزى بابا طاھر وای لىڭ كىردىم كەئەم ديوانە
بۆ ھەتا ئىستە ھۆنەرى ھەموو چوارىنە كانى ۋەرنەگىڭراۋە
ھەتا خويىنەرانى سۆرانى لىڭ بىي بەش نەبن .

ھەتا كەۋتمە سەر ئەۋەي پىشەكى
پرسىيار ئە چەند كەسىڭ بىكەم كە شارەزايىيان لە شىۋەي
لوڭ ھەبىي پاشان فەرھەنگىڭىم پىڭ ھىنا لە سەر ئەۋ
فەرھەنگە كەۋتمە گۆڭرۈننى چوارىنە كان لە سەر ھەمان
كىش و سۆز ئەمەش ديارە زور ئاسان نىيە ھەر بەدەم
تەۋاۋ ئەبىيە كىڭكى ۋەك من شان بەدەمە ژىر قورسايى
چوارىنە كانى بابا طاھرى عورىيان بتوانم بىگەينمە
ھەۋار بە ھىۋايەك كە جىڭگەي وزامەندى ھەموان بىي .

ۋەكو ئەزانىن ۋەئەبىنىن چوارىنە كانى (بابا طاھر)
لە سەر دوو كىش داي پىشتون يەكەم كىشى كورت
دوۋەم كىش فراۋان واتە درىڭ .

ئەگەر بىي تەۋەرىڭىڭراۋەكەي لە سەرىك كىش
ۋەرىڭىڭىن سۆزى چوارىنە كە تىڭ ئەچىي واتەبىي سۆز
تام ئەمىنىتەۋە رەنجه كەمان بىي سود ئەبىي ۋەك لەم
چوارىنە يەي بەكىشى فراۋان ھاتوۋە ئەلىت .

- ل -

خوش آنروزی که قبرم میگیره تنگ
ببالین سرم خشت و گلو سنگ
دوپادهر قبله و جان دربیابان
تنم بامارو موران میگره چنگ

- م -

ئای بوئه و کاته ئه چمه گوپی تهنگ
دهم له خاک چه قیو به کوئه وه سهنگ
روو له قیبله و پشت له بیابان
لاشه م مارو مور لی گیر ئه کهن چنگ

لیره بابا طاهر ئه لیت - دوپادر قبله و جان دربیابان -
واته هر دوو قاچم ئه که نه قیبله لاشه شم به روتی له
چوله وانئ فری ئه دری ئه مهش بو پیاو خوایه کی و دك و
ببای قه له ندهر هر گیز ری نادرئ بانه وه به جئ بیلین
بیینه سهر باسی کیشی دوهم که بریتیه له کیشی کورت
ئمهش ئه بی دوائ سوزو تامه که ی بکه وی بزانی چون
له لوری یه که یا ئه لیت

- ل -

دلا غافل ز سبحانی چه حاصل
مطیع نفس و شیطانی چه حاصل
بود قدر تو آنزون از ملایک
تو قدری خوو نمیدانی چه حاصل

- س -

نەى دڭ بىڭ باك لە فەرمانى بلىم چى
مل كەچىڭ نەفس و شەيتانى بلىم چى
خۆشەويست بوى جىڭەى رىزى ھەموكەس
كەتۆ رىزى خۆت نازانى بلىم چى
لېرەدا بابا طاهر ئەلىت - چە حاصل - واتە چىت دەست
كەوت بەلام من بەوشەى - بلىم چى - ھىناومە بۆ
ئەوھى كىشەكە قورس نەبى ئەمە لەلايەك لە
لايەكى ترەوھ وادەرى ئەبى كە فەرمانى دلى
بەرىدا پۆيىوھ دلى ھەرچى پىيەكى بۆ دانابى ئەم
سەرپىچى نەكردوھ ئەوھتا سەر زەنشتى دلى ئەكاو
ئەلىت من بە قسەى تۆم كرد بۆيە وام بە سەر ھات .

ژیانی بابا طاهر

– بابا طاهر – هۆنه‌ریکی کوردی سه‌ده‌ی سی‌هه‌می
هیجری بووه به پێی هیندی به‌لگه‌ی میژویی ده‌وره‌ی
(صاحبی کوری عباد) و (ابن سینا) ی فه‌یله‌سوفی دیوه
که‌ئهمانه له‌زه‌مانی حوکمرانی (پویه) به‌کاندا ژیاون
ئه‌م چوارینه‌یه‌ی وای ده‌رئه‌خا ئه‌لێت

موآن بحرهم که‌در ظرف آمده‌ستم
موآن نقطه‌که‌ درحرف آمده‌ستم
به‌هر الفی الف قدی به‌ر آیو
الف قدم که‌در الف آمده‌ستم

ئه‌م چوارینه‌یه‌ (میرزا مهدی خان) له‌سه‌ر صعبانی
(ابجد) لێکی داوه‌ته‌وه گویا هاتنه‌ دنیا‌ی بابا طاهر
ده‌ر ئه‌خا له (۳۲۶) هـ . (۹۳۵) م . دا وه‌ئه « ۶۰۱ » هـ .
– ۱۰۱۰ م . – کوچی دوا‌یی کردووه ئه‌مه‌ش له (المجلة
الجمعية الاسیویة) دا بلاو کراوه‌ته‌وه له – به‌نگال –
بابا طاهر هه‌ر له (هه‌مه‌دان) کوچی دوا‌یی کردووه
گوپه‌که‌ی گومه‌زیکی له‌سه‌ر دروست کراوه به‌لام له‌به‌ر
کوونی گۆرستانه‌که‌ گومه‌زه‌که‌ی داروخاو و په‌رپوت بووه
وا له‌ سه‌ر ته‌پوله‌که‌یه‌که‌ که‌ ناوی (بن بازاره)

وا له‌ سه‌روی شاری – هه‌مه‌دان – وه‌یه‌ ئه‌م ری‌نه‌مایی
به‌ له‌ میژوی ئه‌ده‌بی کوردی – مامۆستا (علاءالدین
سجادی) وه‌رگیراوه – .

رازی

دلسۆزى نى يەبى دادم بىيا
دادم بۆسەرۈى ئازادم بىيا
هەچى جوان ھەيە يېنە لامەۋە
تيانى يە يادت لەيامم بىيا

وہڪ پيشنان تهلين
مشتي نموونهي خهرمانتيكه

لوپ

چومويك سوتہ دل پراونہ نہ
(بعالم) همچو مو ديوانہ نہ
همہ مارون و مورون لانہ ديرن
من ديوانہ را ويرانہ نہ

سؤرائي

وہڪ من دل سوتاو مهگہر پەروانہ
لہ دنيا ني يہ وہڪ من ديوانہ
مارو ميرووان هەيانہ جي و پيئي
تەنيا ھەر منم بي جيگہو لانہ

دەرياي من لہ جيگہي تەنگ ھاتہ دەر
تکە تکہ پيت بہ پيتم دايہ بہر ..
لہ ھەر تەلفي ھە زار بالآ دروست بو
بالآي تەلفم لہ ناو بتان ھاتہ سەر
بابا تايەر

چواړینه کسان

دلې شاد ټاگای له شپږواو نییه
له ش ساغ خه بهری له داماو نییه
سوچی کهس نییه هر وهه ها بوه
ټازاد کوا ټاگای له گېراو نییه ؟

★ ★ ★

به نه شتهر بندهن له دیده کانه
بیخه نه ټاگر گوشتو نیسقام
به گاز دهر پیښس نینوکی په نجم
له دل دهر ناچي دلداري جوانم

★ ★ ★

توی دهر دم ، توی دهر مانم نه ی یار
بو دیدارت چه ند په ریښانم نه ی یار
نه گهر پیستم له به دهن دابمالن
جییا نابیت عیشت له گیانم نه ی یار

★ ★ ★

مه لې بم سر چیا کانیس وه تن بی
به بال بفرم بو هر لایه ک چیمه بی
له هیزیکم هیه نیستا نه سامان
مه گهر بمرم په رو بالم کفن بی

★ ★ ★

ئەمى دىل پەق لەخوۋا بۆنىيە سىلت
بە پەريشانىم ناسوتى دىلت
جۆرى بسوتىم تىنم بتگاتى
زەردى كا ئالى سەر گۆنەى گولت

بالاى نەمامم پاهاتوى خەم بو
وئىنەى من كلؤل لەدنیا كەم بو
خەمى خەم خوۋران بۆمن مايەوہ
خەم خەرما نىك بو مىرات گر كەم بو

دلسۆزى نىيە بى دادم بىا
دادم بۆ سەروى ئازادم بىا
هەچى جوان ھەيە بىنە لامەوہ
تيا نىيە يادت لەيامد بىا

غەرىبى سەختە زوىرى ھەيە
لەملما ھەلقەى زنجىرى ھەيە
ھەلقە لەملما دەرپىنە گەردون
خاكى خۆم جىگەى دلگىرى ھەيە

جوتيارىكى پير لەدەشت ئى نالان
ئەى وت : ئاخ پىرى جوانيت كرد تالان
تۆوى ئەو شاند ئەى لاواندەو
بۇ كاتى لاوى و توانايى سالان

ئەى پەروەر دگار وەرە فرىاي من
كەسى بى كەسان ھەرتۆى پەنای من
ئەلین (طاهر) تۆ كەست نەماو
تۆى ھەمو كەسم ھەرتۆى ھىواى من

جىگەت ناو دلە تۆى خوشەويستم
تۆى ئاواتى من ھەر تۆى مەبەستم
بەتاقى ئەبرۆت كە سوژدەى دلە
ھەتا ھەم ئەى جوان تۆ ئەپەرستم

بەبى تۆ ھەرگىز لە ژىن نىمەكام
لئو نادەم لەمەى دەس نابەم بۆجام
شەو لەرزم لئىدى رۆژ ئەكەم نالە
دور لەتۆ نىمە ھەناسەى ئارام

دنيای بى بايەخ زيندانى منى
دېركى خەم گىرى دامانى منى
سەبرى (يەعقوب) ومەينەتى «ئەيوب»
پېشكەش بەدل و بە گيانى منى

كەشتى ئاۋاتم سەرە و بن بوە
جەرگم بەتېرى عەشق كون بوە
ھەركەس دلدارى جوان و نازداربى
وینەى من رېگەى راستى ون بوە

شەمالى خوش بو ئەى دا لە كاكۆل
بۆم دېنى بۆنى رېحان و سومبول
ھەر شەوئى يادت بگرم لە باۋەش
تابەيان سەرىن لىئى دى بۆنى گول

لە عەشقى جوانىت ھۆشم شىۋاۋە
چاۋم فرمىسكى خوينى داداۋە
دلى دلداران وینەى دارى تەر
سەرىك ئەسوتى سەرىك خوينىۋە

لە بەر چاوی من گۆلزار زیندانە
گۆلستان بێتو ئاگر ستانە
ئەزانى چۆنم ئارامى گيانم . .
شەو خەو ئالۆزە لەم دو چاوانە

★ ★ ★

نازانم بۆچی من سەر گەردانم
دادو نالەمە گەرمە گریانم
بۆ ھەمو دەردى دەرمان دروست بو
تەنیا من نەبى نىيە دەرمانم

★ ★ ★

بىتو سەرىنم وەك رەشمارە لام
بىتو رۆژى رون شەوى تارە لام
بىتو ھەر كاتى سەيرى گۆلزاركەم
گۆلزار سەرو خوار دىكو دارەلام

★ ★ ★

(دلدەر) ى راستى لە گيان ناترسى
ھەرگىز لە ئىش و لىدان ناترسى
دلى دلداران گورگى برسى يە
گورگ لە ھەى ھەى شوان ناترسى

هه مه دولبه ری پرسیجره چاوی
چه ، کهسی وهک من که وتونه داوی
له ناو هه مویان ئه ومانگ روخساره
کهس نییه وهک من شیتو سوتاوی

وه ره سهیر که حالیکسی شیواو
به چاو بیینه گیرۆدهی ناو داو
تۆ گۆل له سهرت ئه دهی گۆلی من
من چه پۆک ئه دهه له سهرو له چاو

به رۆژ له دهردو خه ما گیرماوم
به شهو بو مانگی روته شیواوم
هه موکهس شوینی سه ره وتی ههیه
منی دهه به دهه بی بهش کراوم

سه ریکم ههیه سامانی نییه
خه میکم ههیه ئامانی نییه
گه رباوه پ نا کهی وه ره ئه ی بینی
ده ردیکسی گران ده رمانی نییه

مەيلىم لە جوانى گولزارى تۆيە
سەينەم پىرئىش و ئازارى تۆيە
بە ئارەزوى دىل چومە لالە زار
بىنىم ھەلا لەش داخ دارى تويە

جۆرە بازىك بوم فېرىم بۆ نىچىر
دەستىكى رەش بو داي لەبالم تىر
ھۆش لەدەس نەدەي لەسەبزە زارا
گەر ھۆش لەدەس دەي پىت ناوترى ژىر

ھەلا لەي كۆسار تەمەنى كورتە
وەنەو شەي روبار تەمەنى كورتە
جارچى جاپ ئەدا ئەلئى ئەي ياران
وەفارى گول عوزار تەمەنى كورتە

مەپرسە بۆچى وابى قەرام
بەدەيدە وینەي لىزمەي بەھارم
ئەزانى بۆچى لەكىئوو ھەردم
لەعەشقى تۆيە بى ئىختىيارم

ئاۋى لىئون بى كەوسەرم ئاۋى
جەۋھەر پەرسىم گەۋھەرم ئاۋى
گىيانى من پوشە ،جۋانى ئۆ ئاگر
ئاگر بەبى پوش ناسوتى ئاۋى

دەدار ناترسى توشى بەلابى
گەر ۋەكو (اىۋې) كرم تى دا بى
ۋەك (حسن) پىالەى زەھر نەنۋشى
يا (حسين) ئاسا سەرى برابى

ئارامم نىبە بر روخسارى تۆ
بۆ زولفى رەشى عەتر بارى تۆ
ئارامى نىبە ھىچ كاتى دلم
مەگەر ئەو ساتەى دىمە ديارى تۆ

دنيا سفرەىە مروڧ مىوانە
ئەمرو گولزارە سەبەى خەزانە
چالنىكى تارىك كەناۋى گۆرە
ئەلن ئىرە ھىي گشت خانو مانە

وهك من دامام فلهك داماوبى
من نوقمى خهم نهوهى خويناوبى
وهك منى كرده هدهفى مهينهت
واسهر گهردانو سهر لى شيواوبى

تا، تا، پهرچهم بهسهر روتا بلاوه
گول و ريحانو سومبول تيكه لاوه
بهسهر روتا پهريشانه دو زولفت
بههر تاليك دليك ههل واسراوه

بليّن جيگهت ئاسمانى چواره مينه
بهلام گورگي مهرگت ههر لهكه مينه
هزاران سال له دنيا دا بكهى گهشت
له دوايى دا شوينت دو تويى زه مينه

خوشه ويستم دل و گيانم له لاتـه
همـو ئاشـكـراو پـهـنـهـانـم له لاتـه
من نازانم كه نهـم دهـردهـم له كو گرت ؟
بهلام نهـزانم دهـرمانـم له لاتـه

ئازىز قەت مەردى لەنامەرد نايە
گريانو نالە لەبى دەرد نايە
گوئ بگرە پۇ پۇ ،رۆلەى (فەرەيدون)
گر لەتەنورى سىرو سارد نايە

فەلەك ھەتاكەى نالەو گریانم
ئاگرى خەمت بەردايە گیانم
تەمەن تىپەرى بەدەردى سەرى
بەمەیلی دلم نەبو ئاسمانم

لەم کىئوبۇ ئەو کىئو بەرزبوم و نىشتم
ھەلألەم ئەچنى تاتى گەیشتم
لالە بى بارو بى وەفا دەرچو
بى وەفا نابەم بۇ خوۋشەويستم

نازانم دلم شىئاوى كى يە
ئاوارەى كى يە سوتاوى كى يە
خۆزگە ئەمزانى دلەى رەنجە رۆم
گىرى نىرگزی دوچاوى كى يە

له مسكى چيني ره شتر سومبولت
به هه زاران دل به ندى كاكولت
په به دلي تو نابا ناله من
له به رد ره قتره بي گومان دلت

به ره لايه كم ئاوايه پيشه
ده ستى به جام و ده ستى به شوشه
تو بى تاوان بى دياره فريشته
منيش له (حه وا) و (ئادمه) ريشه

ئه و گوله ي كه من ماندوم له تاوى
به فرميسكى چاو كه داومه ئاوى
من په روه رده م كرد، له كوئ ره وايه
يه كيكي تر بى بگرئ گولاوى

ئه وهى بى مال و سامانه منم
ئه وهى ئاواره و بى نانه منم
ئه وهى شه و بى شيو روژ ئه كاته وه
منم، روژ ره شى نه مانه منم

چاوه كانت پيالەى پىر لەمەى بى
تا تاى زولفت بەرامبە رمولكى رەى بى
پەيهانت دا كە ئەبرۆ نا بەيانى
من نازانم كە بەيانى توکەى بى

لەبەد بەختىم لەدلەم نالە نايە
بۆ روى زەردەم فرميسك ئالە نايە
خەوم نايە بەخەو شىووت ببينم
بۆ خووشەويستم ئەو چاوه كالە نايە

دەنگى بانگ وىژى مردن وا ئەهات
گوى بگرن بەگوى ئيمەدا ئەهات
براىان مردن يەك لە دواى يەك
ساتى ئەزانى ديتە سەرت كات

جارى ريم كەوتە ناو گۆرستانى
هاتە گويتم دەنگى بەكول گريانى
ديم ئيسقانيكە لەخاكا ئەليت
خوشى و لەزەتى سەردنيا كوانى ؟

دلى پەنجە رۆم كەيلى ئازارە
چاۋ بەفرمىسىكم دەم پىرھارە
وېنەي منالى رقاۋى سەرشىت
دلەي ئاۋارەم وابىي قەرارە

لەدەس دلدارى ئاۋايە ژىنەم
ژەۋى دۆشە كە بەردە سەرىنەم
ژيانەم وابىي دۆستەم جورى نەز
لەم كەينو بەينە من چى ئەيىنەم

دوزمىنى گىيانت ۋا پەريشان بىي
جەرگى ئەنجى دەمى دەبان بىي
سەر لە ئىۋارە ھەۋال پىرسى بىي
بەيانى لاشەي لە گۆرستان بىي

ۋەرە پوناك كە ژورى تارىكم
بىي ھاۋدەم ماۋم بە خەم خەرىكم
سويتىدەم بەقەۋسى ئەبرۆي داھاتوت
تۆ دوربى مەرگ ۋالە نىزىكم

پەريشانىت پەريشانە لەدوى تۆ
چەرگە و دل پاکی بريانە لەدوى تۆ
تۆجىت هيشتم يارى تازەت موبارەك
منيش هام رازم گريانە لەدوى تۆ

بەخەمناكى هەتاكەى دابمىم
دلى كۆرپە لەتاو خەم را بژينم
ئەلييت بپرو ئيتىر باروت نەبينم
وہ بىمكوژە با توخوا نەميئم

عەشقى تۆ بو بيايانى کرد بەجىم
لە ئاگرى دۆرى تودا ئەسوتىم
بەمن ئەلييت ئارام بگرە بى ئارام
ئارام گرتن ئەزانى چى ئەكا پىم

خوشەويستى لەميژى من كوانى ؟
دوچاوى سورمە ريژى من كوانى ؟
طاھر واھاتە كوٹايى ژينى
بازو بى ياسين ويژى من كوانى ؟

جوۋانى تويە ئارامى لىم بريسوۋ
تيرى عىشقت پەردەى جەرگى دريسوۋ
خوشەوېستىت كاتى ھاتە دلى من
ھەرچى لەكەى پېشوبى لىى سريوۋ

تەنم بى پوشىن سەر بى سەرىن بى
خەم پەلاس بى راخەر زەمىن بى
گەر بى تۆسەرم لەسەر سەرىن كەم
كورەى دەرونم ھەر لەدمىن بى

فەلەك جوانى تۆى لەكۆى ھىئاوۋ
لەمانگ جوان تر نەخشى كېشاوۋ
ئەوۋەى بەوردى سەيرى جوانىت كا
بەتيرى نىگات جەرگى بىراوۋ

يادى تۆنەبى بى شك ئەفەوتىم
فرمىسكەم نەبى بەگر ئەسوتىم
لەوۋ ترساوم ئازارى جىايت
ئىمانم ماوۋە كەبى سىنى لىم

شادم ئەو ساتە دولبەرم لابی
شوی تاریکیم پر لہ چرابی
بہ ئارەزوی دل جارجار پرو ینم
ئەویش پیکەنین لەسەر لیویا بی

بی تو گەر سەرم لەسەر سەرین بی
سەری وام ناوی بابو برین بی
ئەگەر وشک کا فرمیسکی چاوم ...
یاخوا ئەوچاوە کوێرو نەیین بی

ئەی ئەستێرە کە ی پرشنک لەروی من
سوتاوە زارو سینە و گەروی من
فەلەک لەقینا تەمی لەپوت نا
بۆکی ئەجرویی لەدەس دەرچوی من

لەبەختی رەشو ئیشی بی وینە
پیالەئێ شەرابم پر زەھرو خوینە
لەبەر ناسازی چەرخێ پر مەینەت
کەزەئێ دەرونم چیا تاوینە

گېرى عەشقىڭكە بەربۆتە گيانم
دۆلۈ دەرونى ھەمو سوتانم
سەگى بەر قاپىت پىچى لە چاوم نى
زىر پىچى ئەمالى برژانگە كانم

گۆلزار بەبى تۆۋەك دىك و دارە
لەگەل تۆۋەك گۆل و گۆلزارە
ھەرتۆۋ گۆلشەن و گۆلزارى منى
بۆلاشەى مردوم گيانى دوبارە

خوایە ئاگرى عىشقم لە گيان كە
دۆلۈ جگەرم پاكى برىان كە
وابى گېر لەگەل ھەناسەم دەربى
پەروانەى دۆلۈم گېرى سوتان كە

ھەمە يارى نىيەتى مەيلى يارى
ھەمە ئىشى نىيەتى شوپىنى دىارى
ئەلەن يارت ئەوا خەوتويى نازە
خەويكى وا ھەرگىز نەبى بىرارى

دەنگى ھاتە گويىم وتى: ئەزانى ؟
دەردى دلى تۆ نىيە دەرمانى
لاشەت گەوھەر بى خاك داي ئەپۇشى
بى نرخە دىيا، بى بايەخ جوانى

لالە نىزان. ئىتىر لالە مەچىنن
باخەوانان دەستان بۆ گۆل مەھىنن
وہفای گۆل ھەر ئەوہندە بو کہ من دىم
ھەلى کىشن لەجىى درگ بچىنن

سەر خەوئىکم لەناو چىنى گۆلان کرد
بەو سەر خەوہ گۆلم توشى زيان کرد
باخەوانان دىارى دۆستم لەگەل گۆل
ھەزار دپكى لەروى گۆل پاسەوان کرد

چەند پىم خۆشە بە ئىواران بينىنت
تېر بىيستم وتەى لىوى شىرنىت
بەگەرمى دەست لەناو دەسنتت بىينم
شەویش قۆلم دابنىم بۆ سەرینت

ئەوا بەھار مات گيا ژيايەو
بەھارى جوانيىم نەگەپرايەو
لالە روا لەسەر گۆپرى جوانان
سەيرانگاي مەستان وا بوژايەو

گەر دڵ دلبەرە ئەي دلبەر کامە ؟
گەر دلبەر دلە ئەي دڵ چى نامە ؟
دڵو دلبەرم وەك يەك ئەبينىم . .
نەدلىم ديارە نەدلبەر لامە :

رېگە بەردە ئان منيش بەخەم مەست
شوشەي نام و نەنگ لەسەر لەپى دەست
ئاگادارم كە خوادى بەئاگا
باليىم نەشكىنى رېگەي چەوت و پەست

كارى مەكە كە بەردت لى بيارى
دنيا لەخۆت برەنجىنى بە جارى
سەبەي نامە خويىن نامەت ئەبينن
نەفرين بو خۆت و نامەت ئەبارى

شېرى مەردىم بەلام دۇ چى ئەزانى
رېۋى ئەجەل ھاتوۋە بۇ شىكانى
لەپروم ۋەستائوۋە ۋەك شېر بەھەيىبەت
دەمى چەشتى ئەلىسى بە زوبانى

ئەپوشىم شاللاۋ ئەبەستىمقەدەك
شانازى ئەكەم بەجەۋرى فەلەك
ئەگرم سەرانسەر ئاۋى دەرياكەن
پىي ئەشۋم دەستى پىۋى بەدنىمەك

دىارە ئەى دۇ لە رېگەى دور نىتە باك
لەتارى گۇر لەئاگرى سورنىتە باك
نازانى كەچى رۇژىكت لەپىشە ۰۰۰
ئەبىتە لانەى مارو مور نىتە باك

لەتۇجىابىم ئەى شۇخى نازە نىنم
رۇژم شەۋە، شەۋ دۇزەخە بۇژىنم
خونچەى لىۋت ئەگەر بۇمن بېشكۇى
ھەمو رۇژى من بە نەورۇز ئەبىنم

نەمام ناشت بە ھیوایەك بەبەر بی
بە من چی دەستی زۆرداری لە سەر بی
بایەك ھەلکا دەری بیئی لە بیخا
بی سودە ھەمو بەری گەوھەری

ھەردو چاوم بە ئازاریکی دیشییت
دور لە گیانت وەختە گیانم بکیشییت
بیستومە کە گرتوتە یاری تازە !
وەرە چاوم دەرینە با نەبی لیت

یەکی دەردو یەکی دەرمانی ئە وی
یەکی وەسل و یەکی ھیجرانی ئەوی
من ئەمانەم بە جووری لاپەڵەندە
گیانی لاوازی من کامیانی ئەوی ؟

وینە شاخی کە بورکانی لیرابی
یان تەلاری تەواو ویئران کرابی
لە دەشتی پیریا ئاوايە حالەم
نەما جوانیم خوا مردن دەبابی

سكالای ئیشو ئازارم هەتاکە
پەڕیشانی روژگارم هەتاکە
بەباریکی بڤە باری گرانم ٠٠٠
بابەس بی ئیتر هاوارم هەتاکە

ئەگەر خاوەن نکیڤن بی دواپی هیچە
شاهی سەرتهخت نشین بی دواپی هیچە
حوکم ران بی لەسەر تهختی (سُلیمان)
جینگەت دو توئی زەمین بی دواپی هیچە

بەیادی توێه خوشحالم لەژینا
تو دوربی کافر بەحالم لەژینا
بی فریام بوخاتری خاترداران
بەچنگی خەم گەرۆم والەگوشینا

خۆشەویستی دل و گیانم توئی تو
لەعەشقی تو بەشم شینە لەگەل پو
شەوی تاریک لەتاو دەردی جیایت
خەم و ئیشو ئازارم لی ئەبی کو

خولياي عيشقت وا له ناو موخي سه رما
گري جوانيت واله ناخي جگه رما
بتي من كه عبي من قيبلي من
هرته نيا توئي له بهرييني نه زه رما

★ ★ ★

له کاتي خوئي نه گهييه دهر دم دهر مان
له مردن بهر گري ناکري به گريان
باخي ژينم پروکاو له وپوئي
ئيتر به سه مه ده ئيتر تير له جگه رمان

★ ★ ★

هه ژاريکم ئاواره له ده شتو دهر
من مؤميکم شه و قم هديه پوه و سر
به که لکي دنيا و قيامت نه هاتم
دره ختيکم نيمه سايه ويئي سه مهر

★ ★ ★

وه ره تاهم باشا نازي بکم پيت
وه ره جواني گولان بنيره ژيئر پيت
وه ره باده ستم ره نگين بي له کارا
وه ره به هره ي هله ستم وه رگرم ئيت

من که دردو خه مه بوتنه خه لاتم
له سئواوی ما ئاوارهی ولاتم ۰۰۰ !
نه بوروژئی که بییتنه ژور سهری من
هه تا مام بهجئی بیینی ئاواتم

فهلەك چەوتو چەوئیل و ناتە واو
به ئاخ و ئۆف هاوار گۆئی نه داو
هه میشه کارو کرداری وه هایه
بنچینه که ی بهم جوړه دارژاو

به بی تو لیم حه رام بی لاله و گول
گوی ناگرم بو دهنگی سازی بولبول
ئه گهر بی تو دابنیشم له ناو باخ
ژیلهمو بی تی بونیشم هه تا مل

راخه رت گوله سیبهرت سومبول
بالات ریك و جوان به ئاره زوی دل
له تاوی ئالی گولی پومه تت
سره وتم نییه بهوینیه بولبول

تۆ بە جوانى وەك گۆلى ياسەمىنى
ئاوى چاۋو گرى گریانم ئەيىنى
لەۋە ترساوم ھەناسەم بدالیت
ناسكە گیانت بېیتە ئاۋ لەتىنى

تۆ زاناۋ ھەكىمى من بکە چار
شەۋو روژ نىيە ئارام بەئازار
دەمى ئەلپم كەرۆژ بو ئاۋا نابى
دەمى ئەلپم بوۋا درىژە شەۋگار

فەلەك گریانو ھاوارم ھەتاكەى
جىيات كردم لە دلدارم ھەتاكەى
ھىناتم تەختى نەردت نیشان دام
شەش و پىنج بى مورى زارم ھەتاكەى

بىنىم كەلالە لەشۋىنى رواۋە ...
درك لەچوارلا دەۋرى لىداۋە
بلى : باخەۋان عوزرى چى دىنى
نەمامت درەنگ بەرى ھىناۋە

من ئاوارەى بىبابانم شەو روژ
فرميسك دىٰ لەچاونم شەو روژ
نيبە دۆستىٰ رزگارم كا له ئازار
بزانىٰ بوٰ پەريشانم شەو روژ

وەرە بولبول دەردى دلت بلىٰ پيم
وەرە سۆزى بەيانت وەرگرە ليم
بوٰ جوانى گولە چەند روژىٰ ئەنالىٰ
من بوٰ جوانى دلارام بوٰ تەو سويم

مەمە دلىٰ، پەريشانو ديوانە
لەبەد ناويم نيمە ناو نيشانە
هيوام روژيکە ئاواتم بيتە دىٰ
بەدەست بگرم داوينى ئەو جوانە

چۆتە ئەمرۆ ئاوا خوشعالي ئەى دل
دەماخ بەرزى شارى خەيالى ئەى دل
گۆشە گيربە ،رولە قاپى خوداکە ؟
کە ئەم ساتە لەخەم بەتالى ئەى دل

لاله جېنم لاله رواوه له ناو دڼ
پاراوی فرمیسکی چاوه له ناو دڼ
نه نه بیستم نه نه بینم هه رایده
توی گولم به رهه م هیناوه له ناو دڼ

★ ★ ★

بم دوینه هه تا یاری بکا دڼ
هه تاکه ی گریه و زاری بکا دڼ
به مات و چو په یاناکه ی وه کوم
سه راپا پیشکشی یاری بکا دڼ

★ ★ ★

خو شه ویستم وه ره چاوم له ریته
گلینه ی چاوه کانم خاکی ریته
له وه تر ساوم له خوشیا نه زانم
برژانگی تیژ هه ل بچه قی به پیټا

★ ★ ★

تو ناپرسی له حال ی دڼ براوت
به هاری جوانی خو ی نایه پیناوت
ماوه یه که که تو یادی من ناکه ی
نازانم چو ن له ژین ماوم له تاوت

خۆشه شاخ و دەر و دهشت و بيايان
خۆشه شادين همو لايهك شادمان
تاوئ سيران تاوئ شايي تاوئ دهشت
تابهم جوړه خۆشه دريژي ژيان

همو كاتئ من شانازي ئه كم پيټ
سهرم ناوئ ئه گهر نه خشي له ژير پيټ
له ناخي دل سوپاس گوزاري ئه و هم
له ريگه و بان به دل سلاو ئه كاليت

له كاتيكا كه ريگه راست نه بينم
خوينده وار نيم هه تا ويردئ بخوينم
وينه شيتان روئه كه مه بيايان
به يادي تووه ئاسك ئه دوينم

دهم و ليوت شيرينه وينه شه كروا
مينش گيان ئاگرينم ديدنه پرئاو
له وه بترسه هه ناسهم بدا ليت
ناهي گهر م شالاو بيتي له ناكاو

له جوانی تو پرواوه گول له گولزار
بالای ریکت تازه بهرهم ئه دا دیار
له تاوی رومەتی وینه گولی تو
بولبول ناسا ، ئه نالینم ئه کم زار

حالی دهردی منی خه مبار پرسه
نالەتی شهوی گیانی بیمار پرسه
همو دیتن و ئه حوالتم ئه پرسن
دل و گیانم ده توش یه کجار پرسه

همه دلی سەر لی شیواو ، په ریشان
له بهد ناویم نه ناوم مانه نیشان
نالهم کاته خۆزگه روژی ببوایه
دهستی له رزهم بگه یشتایه به دامان

له داخی تو سهراپاشین نه پوشم
خه و داخت وه کو باده ئه نوشم
له باوهشت بگرم وهك روژ له ئاسو
تانه فخی سور له خوشیا بی هوشم

ئەگەر بلىم ئەگەر ئەلىم خاۋايە
خوت ئەزانى كەپتۇيستم داۋايە
گەر بە نويژە بوچى بەشم براۋە
گەر بېبەشم روبكەم بوچى لايە

ۋەرە جارى دەمىكە چاۋە روانم
نەيە تاريك و پرژانە ژيانم
ۋەرە دەردى كەتۇ ناتە دلى من
توخوا چاريك بەمانم يانە مانم

تاتاي پەرچەم بۆتە تالى كەمانم
بەزەيىت بى بەحالى پەريشانم
تۆ لەگەل من نىتە مەيلى دلداری
بۆ ناتبينىم تابەخەۋى شەۋانم

بەنازادى دلو پەيمانم داۋە
دلى بردوم و جەرگم بوى براۋە
خوۋا سازى بكا ئەۋ سىرە جوانە
چاۋە رىيم زوتربى لەپىگاوە

لەو بگرەو بەردە گومانم ھەبە
باریگی قورس و گرانم ھەبە
گەر (لاتقنطوا) نەگاتە فریام
من بەقەد کیۆی تاوانم ھەبە

لەجەوری زەمان من دادم ھەبە
ھەزاران نالەو فریادم ھەبە
دل کەوتۆتە سەر خەرمانی درک
لەکوئی ھەناسەئە ئازادم ھەبە

من دەربەدەر و بێ جیگەو بانم
من مەینەت کیشم زۆر سەختە گیانم
من بومە توپە درکی بیابان
بەگزە بایەك شوینم نازانم

رۆ بکەمە سەحرا وینەت ئەبینم
بچمە ناو دەریا شیوەت ئەبینم
رۆ لەھەر کیۆکەم ، چۆل و بیابان
شیوەی بێ وینەو هاوتا ئەبینم

من نازانم له پرازی دلّ چه بیژم
خه و زوخاوی ناودلّم بریژم
بلیم چی من ره نگی زهر دم دیاره
بائهم پازونیازه هر بنیژم

دلسوتاوان وهرن نه خشی بکیشین
قسه ی ناوی هه مو به داخ و ئیشین
ته رازوم هیناوه بوکیشی خه ممان
خه می سوک و گران یه کیهک نه کیشین

دهریای من له جیگه ی ته نگ هاته ده
تکه تکه پیت به پیتیم دایه به
له هر ئه لفی هه زار بالا دروست بو
بالای ئه لقم له ناو بتان هاته هر

به شم وایی له عالم ده ربه ده به م
دورتر له چین و ماچین دلکه ده به م
له دلدارم بگات جار جار سلاوی
دوری و دوستی من، باهر ده ربه ده به م

لە خوشەوێستیت دڵ نیگەرانی
من بەتۆ ناکەم تامایێ ژیا
داخ زالە لەسەر وەفا لەناو دڵ
لەناتەواوی و جەوری زەمانم

خەمی خەمخۆرم خوراکی دڵ خەم
خەم دڵسۆزمە لەلام نابێ کەم
خەمە نایەلێ تەنیا دانیشم
خەم لام بەریژە بەقەد چاوەکەم

دولبەرم. دورە حالی نازانم
پەيامی نایە ئارام بێ گیانم
خودایە مەرگ مۆلەتم بدا
پێی شاد بمەوه زۆر پەریشانم

بەنەزانی گرتە کوێرە رێگایی
چە رێگایە نازانم بۆچە لای
بەدڵم وت دەبا بروین دۆبەدو
بەلام ئەو دڵ نازانم هیچ پەنایی

هه مه دلی وەك سەلی بآل شكاو
له سەر لیوی كه شتی دەریا ویستاوه
ئه لێن (طاهر) دەنگی سازت بۆنایه
دەنگی چۆن بێ دەماری دل پساوه

زەمانه روت و عوریانی کردوم
دوژمن به ژین و ژیانی کردوم
خەنجەرێ بێنن سینەم هەلدین
ئه بینن عیشق وێرانی کردوم

پیری کاریکی کرد باییم نەماوه
له گیاندا هیژو تواناییم نەماوه
ئه لێن (طاهر) وەرە سەیری جوانان
بەمن چی تازە بیناییم نەماوه

هەردو چاوم خۆینی تیژاوه بۆتو
عەقل و هوشم ناوه پەلاوه بۆتو
ئەگەر (لەیلا) ی پرسە حالی (مەجنون)
تەماشاکە وا بەسەحراوه بۆتو

هەردو چاوم دەریڤن تۆم ئەوئ تۆ
 بەئاگر یم سوتینن تۆم ئەوئ تۆ
 بچمە ناو باخ تەماشای گولان کەم
 گۆل هەزار بنوینن تۆم ئەوئ تۆ

من تەنیاو بیحالم چۆن ئەنالم
 مەلی بیپەرو بالم چۆن ئەنالم
 ئەلین بوچی هیندە گەرمە نالەت
 جوانیت والەخە یالم چۆن ئەنالم

من لەجەوری یەکی دڵ پر لە ئیشم
 وەکو لالە بەدڵ داخی ئەنوشم
 سبە ی رۆژ نامە خویڤن نامە ئەبینن
 لەکردارم شەرمەزاری ئەکیشم

بەئاهم گومەزی (خضرا) ئەسوتئ
 فەلەك یەكسەر لەسەرتاپا ئەسوتئ
 بسوتینم یاخو ئیشم ئەسازی
 چایە بریار ئەسازی یان ئەسوتئ

وهره تاوی له دوریتوا ئه سوتیم
موژهی چاوت هه مو وهك تیر ئه دا لیم
تو وینهی گول منی بولبول ئه کهم زار
له تاوی تو به جاری پوتوه سویم

هه مو دنیا ته مو گهرده بلیم چی
ودکومن دلیان پرده رده بلیم چی
سومبول روا له دواینی نه لوه ندا
له بهختی من رهنگیان زهرده بلیم چی

دهس به باده به چاو سهیری گولان کهم
ته ماشای سه وزه و ئاوی ره وان کهم
دوسن جامی بنوشم شادیم تاوی
به سه رخوش سهیری لاله ی جوان کهم

له ناو دلا هه روا ماوه خه می تو
ئه نالیم له جه ورو سته می تو
مه گهر بولبول ره فیکم بی له گولزار
سکالا کهین له تاو مه یلی که می تو

عەزیزان مەبەدو دەرد پەرشانم
یەکی پیری یەکی ئاهی شەوانم
ئاواتی مەمو بینینی تۆیە
سەیری جوانیت بکەم دەرچی گیانم

ئەستێرە ئاسمان ئەکەم ژمارە
لەیات دام ھەرگیز نیمەمدارە
یات ئەکەم کەتەنیای لەشەودا
دیتە خواری فرمیسکەم وەك فوارە

خەمی دنیا بەجاری بۆتە بارم
بارم سەنگینەو رەنگینە قەتارم
بۆچی نابیستن دادی مەزار داد
بارم قورسەو بیبارە روژگارم

بێ دین بێ گەر ئیتەر لالە . بچینم
بێ دین بێ گەر ئیتەر ناوی بۆینم
داخی لالە گەلیک زۆرە لەدڵا
بێ دین بێ گەر ئیتەر ناوی بەینم

خەمى زۆر والەدلىما بىي ژمارە
تەنى ئاھم بەھەواۋە دىيارە
بەيانىان زو بەيەك كلىپەي ھەناسە
ئەسوتىنىم ئەوانەي نالە بارە

خۆشەويستم بىي توۆزارو ھەزىسم
جگەر سەدپارە دىدە گرېنىم
ئەودەستەي لەسەر گەردنى توۆبون
خستومە ژىر سەر وئىنەي سەرىنىم

نايىستى دەنگى نالە نالى مەن
لەھالى دلو ژىنى تالى مەن
دلىسوتاۋان: بىي ھەمو يەك گرېن
ئىۋە ئەزانن چۆنە ھالى مەن

ھاۋار لەدەس دى بۆمنى ناۋى
بۆچى ناسرەۋى ئاسودە تاۋى
چىبىكەم لەۋ دىلەم ۋەك مەلى كىۋى
ھەرساتە مى والەناۋ داۋى

لەتۆ دوربىم عەزىزم تالە ژىنم
بى دىن بىم گەربىتە لىتو پىنگەنىم
لەسەر وەفا پەيمانى خۆسم گيانە
بۆيەگى تىر مەن ناگۆرم ئەوينىم

وەرن جەرگى براوان بىا بنالىن
پەروانى بالى مەسوتاوان با بنالىن
لەلدەرى گۆلى رەغنا بنالىن
لەدەستى يىسارى بىپەروا بنالىن

ئەوئەندە مەستم نازانم سەرھەتتا پىم
مەتا دولبەرەگەم نازانى مەن كىم
دەلارامى كەدەل ئارام بگوى لاي
لەخوام ناوى ساقىو كەوسەر بەدا پىم

فەلەك بۆچى مەنت مەنئايە بەرھەم
رەنگم زەردىسى جىلى نىلى لەبەرگەم
ئەگەر بەخشەندەى گيانم (بەكشە)
رزگارم كە لەدەس جەورو سزاوخەم

له دنیا دا نه بو کس وه کو من
له دریای دین مه له وان بی مه تابن
بی باوره پان ، باوه پ ناکه ن به حالتم
من تاوا وایم من تاوا بم منی ون

له بی مه یلی تو من نه نالینم
دهرو مه لقرچا و چاوپر له خوینم
مه زار به لیت پیرام نه هاتی
مه ی په یمان من بی به لیتم

وه ره بینه ساردی مه ناسم
وه ره بینه زه هری ناوکاسم
مه یم خوینی دل نالتم گوینده
وه ره بینه گریانو تاسم

نه ی دل بیتاک له فرمانی بلیم چی
مل که چی نه فسو شهیتانی بلیم چی
خوشه ویست بوی جیگه ریزی هه موکس
که تو ریزی خوت نازانی بلیم چی

تەمەنى لالە زاران ھەفتە يەكە
خۆش تازە بەھاران ھەفتە يەكە
ھەلىكە خۆشەويستت دەسكەوئ تو
گەشتنمان بەياران ھەفتە يەكە

من بازىكم سىپى و ھەمە دانى
ئارام ئەگرم لەشويئىكى نىھانى
بەبال ئەفرم لەم شاخەوہ بو ئەو شاخ
بە چنگى خۆم ئەكەم نيچيرە وانى

سەرم سەودا سەرى گيسوى تۆيە
دلم موبتە لای مانگى روى تۆيە
چاوم ئەبىرمە مانگ لەيەكە دو
چونكە لەشيوەى دوئە بروى تو

چەند خەمگىن و پەريشان و بىزارم
مەلىكى بال شكاو و بريئدارم
لۆمەم ئەكەن كەسانى بى خەبەر لىم
كەبۇ تۆيە بى رەنگ و بى قەرارم

دلّم تەنگە دلّم تەنگە دلّم تەنگە
لەدل تەنگىم دنيا بۆتە گۆرى تەنگە
لەشەرمى دوى جوانت پۈتە پۈشم
لەروى تۆدا نازانم چۆن بىكەم دەنگە

خەم زۆرە خەمى من بىي ژمارە
دللى ويلّم زىمدارو بىي قەرارە
ئومىدىم دەستو بازوى نازى تۆيە
ئەگەر بىي بىمكۆزى خىرت ھەزارە

من ئەو كەسەم ناويان نا، قەلەندەر
پەريشانم پەريشان لەھەمو سەر
كەرۆژ بۆو لەدەس دنيا ئەدەم خول
كەشەو داھات بەردى ئەنیمە ژىرسەر

گيانم پرىمەينەت و دەردە خوايە
دلّم پرىئىش و رەنگم زەردە خوايە
لەتاوى بىي كەسى و مەيلى ولاتم
ھەناسەى دوربىم سەردە خوايە

وهره ئه‌ی جوان باسه‌پرکه‌م جوانیت
له‌ناو جوانان مه‌لبژاردده‌ی دلانیت
چاوم لیّت بێ مه‌مو کاتی ژیتانم
خۆشه‌ویستی بۆمن هێزو ره‌وانیت

ئه‌گه‌ر ده‌ستم ئه‌گه‌شته‌ تو خواجه
لیم ئه‌پرست که‌ئهم ژینه‌ بۆ وایه
یه‌کی مه‌سه‌ له‌گه‌ل یاری به‌شادی
یه‌کی برسی بۆنانی موبته‌لایه

به‌بۆنی خوشی تو گیراوم ئه‌ی گۆل
بۆره‌نگی جوانی تو شیواوم ئه‌ی گۆل
وینه‌ی بولبول له‌ عیشت بێ قه‌رارم
بۆتوی (له‌یل)م قه‌یسی داماوم ئه‌ی گۆل

خوایه‌ گه‌ردنی گه‌ردون بپی ورد
که‌رۆله‌ی ئهم عاله‌مه‌ی پاکی ون کرد
که‌سی نه‌یوت یه‌گی وازیندو به‌وه
همو ئه‌لین ئه‌وا ئه‌مروش یه‌گی مرد

کەشەودا هات بەداخ گیانم ئەسوتی
دلۆ جەرگ و مۆخ و ئېسقانم ئەسوتی
لەعەشقی چاو خومارو سەوزە پەنگسی
دەخیلتانم وایمانم ئەسوتی

دلەم زارو خەزین چۆن ئەنالەم
دەروونم ئاگرینە چۆن ئەنالەم
ئەلێن بۆچی ئەوەندە گەرمە نالەت
مەرگ لێمان بەقینە چۆن ئەنالەم

خۆتۆ نەت خۆپێندەو زانین تەواوی
لەگۆشەیی ئەم وێرانە پە خزاوی
کە نەت زانی چۆنە سودو ژیا نەت
ناگەیتە پۆلی یاران و جێماوی

خەمی خۆپێن خۆر گیانی کردم بەلانی
خودا پە روم لەتۆپە تۆی توانا
برایان باهزانین قەدری پەکنەر
ئێمە شوشەین مەرگ بەردی شکانە

خوای گه وره دادوبی داد له دهس دل
که وایه ک دهم من نه بوم شاد له دهس دل
به یانیان زو روله خوا داد نه خوینن
من هه مو کات دادونه یاد له دهس دل

وهرن کۆپئی بگێرن دل سوتاوان
له جهوری یار بریژین خوین له چاوان
له گولزار بولبولی شهیدا ببینین
له بی مه یلی گولئی بایته ناوان

تیکه ل سوته دلانم چۆن نه نالم
هه ژاروبی سامانم چۆن نه نالم
روبه روی گول بولبول دایم نه نالی
من که دور له گولانم چۆن نه نالم

مه لاله ی ناو کۆسارانم تۆی تۆ
کۆلاله ی نهوبه هارانم تۆی تۆ
مه لاله یا کۆلاله چه ند رۆژیکه
ئومیدی رۆژگارانم تۆی تۆ

پەژارە بويىتە ھاۋرىئى دلى من
پەژارە بويىتە رىۋ جىئى دلى من
پەژارە نايەلى تەنيا بىنىشم
پەژارە بويىتە خانە خويئى دلى من

لەدەس چاۋو لەتاو دل دادو ھاوار
كەچاۋم چىبىنى دلئەكا زار
دروست ئەكەم نەستە رىۋ نوكى پىۋلا
ئەيدەم لەچاۋ بادىلەم بى بى رزگار

ھەمە دلى كرىارى خوشەويستى
لەلاى گەرمە بازارى خوشەويستى
گراسىيىكم بەبالاى دل برىوۋ
لەسەر توپى ئازارى خوشەويستى

شەۋى تارىك گورگ چۆن مەر ئەكاكىش
پرچى پىچت بىنى سەرشان وەرەپىش
لەگەنجى دو لىۋوت ماچى بىدە من
واىزانە ناننى بودات بە دەرويش

هېڅ زمانم وشتر ناسيا دړك خور
گزو گياپه خوراك و باره كم زور
له گل نه وخه رجه سوكه و باره قورسه
سهرى به رزم له روى خاوهن نه كم شور

به داوى دولبه رى دل موبته لايه
كه دورو نزيكى هـ ردو به لايه
به هېڅ دلشكاوى نه مدي شتى لى
بو دلى من وهك ده شتى كـ ربه لايه

زور داره دل خوايه دل به لايه
كه چاو تاوان نه كا و دل موبته لايه
نه گر چاوم نه بينى چاوى جوانان
دل نـازانى جوان و والـهچ لايه

خوشه ويستان نيسته جوشي به هـاره
چيمه نـه وزه گول و لاله دهاره
هـلې دس خه نـالم كاته ده خيله
گوي نه ده پته نـم دنياپه هېڅ باره

نورى چاوم هېسىزى گيانم تويى تۆ
وهره سەر دارو سولتاقم تويى تۆ
خوت ئەزانى من بەيى تۆ ئەزانم
وهره پارىزى ئيمانم تويى تۆ ...

★ ★ ★

لەناو مەستانا مەستېم روم لەتۆپە
لەدىراپت پەرسىتېم روم لەتۆپە
ئەگەر هېند وکافرېم يا مېسولمان
لەھەر چۆرە مەبەستېم روم لەتۆپە

★ ★ ★

بەوينەى مۆم فرمېسکم ئاگرېنە
دل ئەسوتى وەرە ئاوى بېينە
بەرۆژ گەرم بەشەوانېش ئەسوتېم
ئەو ورۆژم بەيى تۆ گەر مژىنە

★ ★ ★

تۆ كەبالا ئەمام ونەو جوانى
تۆ كەخونچەى كراۋەى دەم بەيانى
تۆ كەپەخشىانى شەرشانە دو زولفت
بەمن ئەلى كەبۆچى پەريشانى

له ئاهى من گەردون ژيړو زه به ربى
خواردن و خواردنه وهم خوښى جگړې بى
تو پشکوى خه نه چزاوه به دلتا
له کوى .. ئاگات له منى دهر به دهر بى

دلم زاره دلم زاره پر ئازار
حه کيم دښن که واده رددم بکا چار
حه کيم بينى بريندارى نه وینم
دهرمانى کرد برينانم به ناچار

خوتو خه رموت که من که شتیه وانم
منى گيژداوه ئاوى ديدە کانم
نه ترسم توش له وگيژاوه نو قم بى
نه مکى رزگار گوتای بى ژيانم

نه وهنده مه ستم نابینم دهست وپى خوم
چاوه کانت که مې گه شتر بکه بوم
خوشه وستم له دل ئارام بپاوه
بو قوربانى به قوربانى سهرى توم

شەو ھەتا رۆژ رۆژ ھەتا شەو ئەكەم زار
پەريشانم پەريشانى بەيەكجار
تاوئ وەك شېزى ناو زنجيرە نسرکەم
تاوئ وەك پلنگى بەتير بريندار

گەرھى من بى سەرانشەر گەنجى دنيا
لەژيئ دەستى منايئ مولكى عوقبا
بيئ و جاري روبەرۆم ھەل بيئى
عەموى يەكسەر ئەبە خشم من لەريئ خوا

زۆرم فرميسك لەدورى تۆ سڤيوە
رەنگى سوري لەروخسارم بڤيوە
تۆزى خاوەن وەفا بەئەى فريشە
بۆ تۆيە **زەنگى بەدناويم زراوە**

زۆرم نالاند لەئازارو لەئيشا
گەليک جەفام بەعيشقى تۆ وەكيشا
چۆکم دادا بەرەو روى قاپى مالتان
بي مروت بوى سەريکت لي م نەكيشا

پریشنگی روت به وینسه ی خور به تینسه
تیری غمزهی چاره گانت به قینسه
خالی گونات وهما به لختی سوتاندوم
وهره سینه یرکه زوخسالی بیینسه

دلیم وینهی بولبول هوگر به گول بسو
عیشقی باخ و دره خاشو به رزی چل بسو
خوینسی سوره گوللی داری شەر خهوان
منیش گوللی دره خنم خوینسی دل بسو

یسادی توپه سه سو گمانی له یسادم
له ژیا نسیم به یسادی تسووه شسادم
شهی یادی تسو نه بسوایه له دلدا
پسرو گسابو گسه لای داری مورادم

فهلەك تسو شهدهی سازارم له بهرچی
نه گهر گول نیت بویته خارم له بهرچی
شانم چهما ، له ژیر باری مهینه نا
توش خدمت کرده سهر بارم له بهرچی

له ده‌ریسای خسه‌ما دل بۆته ماسی
 دیتو نه‌چی بئ‌ئارام به‌که‌ماسی
 له‌دو چاوم دپته‌ خوارئ تکه‌ی عسوی
 سو‌بو مایسل گولسزاری نه‌ناسی

خوش و شادیم به‌چساری لانه‌ ماوه
 وه‌فساداری له‌ئاستی من بسراوه
 به‌پئ‌ته‌ی نه‌که‌م لیره‌وه‌ تاگو (شیراز)
 دلسوزیکم نیسه‌ روی بکه‌م به‌لاوه

هه‌مه‌ دلئ‌ی ناسکه‌ چه‌شئ‌ی شوشه
 ئاهی ساردو گریانم بۆته‌ پیشه
 ئه‌زانن بۆتکه‌ی عسوی دئ‌ له‌چساروم
 من نه‌و داره‌م له‌خوینسا کسردم ریشه

پیشه‌ی رۆژ نالئ‌سه‌ وپسئ‌ قه‌داری
 شه‌ویش نانوم له‌تار گریسان وزاری
 دلسوزیکم نیسه‌ به‌چینه‌ لای یار
 بئ‌ : دل‌ ره‌ی وایسه‌ شه‌رتی دل‌داری

پرشنگی جوان له ئاسمانی خودایی
له تاوی تو گرتم ریگهی گهدایی
یه که مجار هاتییه پیشی بهرمی
بی به لئن بوی عزیزم له دواایی

بهشی هیچ کهس نه بی دهردی دلی من
مالی بی دین با بیتیه کاولی من
نه کهس پرسى له ئازارو له ئیشم
نه توش جاری هاتییه لام گولی من

کاتی مردن لای سهرم دل بهرم بی
پیکه نیخی به یاسینی سهرم بی
پادشاهم نه به خشم مولکسی شیراز
له گیان کیشان به دهستی ئاو دهرم بی

بی سوده گهر به سلمانت بنازی
له گهل گهنچو زیرو زیوا بسازی
بیتیه خاوه نی تاجی که یخوسره و
دی ئه و روژه و گوپ بترازی

گیانی شیرین کوشتمی دهردی جیایی
لهدو دیده نهماوه روژشنایی
ئاواره و دهرده دارو بی قه رارم
له گهل مهینه ت گرتومه ئاشنایی

دهردم کهم بو واخه میشس بوبه سه ربار
تازارو ئیش به هاوار ناگری چار
خودای گه وره روی هاوارم له توویه
توچه کیمی بو دلانی بریندار

سه ودا سه ری که سیکم نیمه سامان
برینداری شوختیم نیمه دهرمان
دلی برردوم دل به ردی ده خپله
کافرتیکه نیه دهر به ست به ئیمان

خودای گه وره خوشه ویستیم به تین که
دل و جهرگم ته واوی پر برین که
وایی ساتی دانه نیشم به بی خهم
به و جوره خوشه ویستم لا شیرین که

دلسوتاوان هه يانه ئامو ناله
له جيئى فرميسك له چاويان خوئينى ئاله
دلنه سوتاو ، بىئ ئاگايه له سوتاو
نازانى ئيشى سوتاوان چهند تاله

له دايك بوم به شيرى خهه كرام گوش
خهه هوگرمه هه رگيز نامكا فه راموش
به وه ئه ژيم كه جار جار خهه تو
ئاگرى عيشقى له ناو دلّم ئه كا خوش

خولياى توّيه عه زيزم وا له سه رما
كه ئهت بينم چاو هه ئنايه له شه رما
خوا ئه يزانى له بازارى عه شقدا
به رگى خهه كه پووشيوه به رما

من ئهه بازهه كه ئه فرم بىئ كوئايى
ئه ژيم ته نيا له چوّل بىي ان ئاوايى
هه مو تيفى ئه سوپى تائه بىئ تير
من تيفيكى سوپاوهه له خودايى

دلی شیواو پر له خوینی جگه ربی
خرلی ریگهت به ئاوی چاوم تهری
له سهر ریتا دائه نیشم شهوو روژ
خوا تو بکه ی ئەم ریگه یه ی له به ربی

ئە ی نه فسی شوم له دنیا دا له زهت خوړ
قه له وکه له ش بو خوړاکی مارو موړ
نەم زانیوه بوچی هاتومه دنیا
کوا چاکه یه ک له دوا یی روم بکا سور

خۆشه گیانت له پیتی جانانه دانان
له جوانان جوانی و گیان بو جوانان
بەم جوړه بگه پئی روژو مانگ و سال
تکای دەرمان بوته پیشه ی نه زانان

خۆشه کاتی که دهستم سهر نه زانی
گرپی وهر بی ما که وشک و تهر نه زانی
که نیشته و که عبه و بتخانه وو دیر
هه مو خالی بکاو دل بهر نه زانی

سەرو سامانى خۆم نايە پېناوت
پېر ئازارم پەريشانم لەتاوت
پەريشانان ھەمو روڤينە ژيّر خاك
من لەسەر خاك نيوە گيانم ، بەچاوت

گيژو ويژم كەبى دىن وانەبى گيژ
جوړى گيژم خافەى شادىم بوە ليژ
ئەو، كارى ودها كرده دلّو گيان
وەكو مۆمى بى پەروا و دلّوپ ريژ

بوّ دلّم ويّنەى خەيالت لەشەودا
يادى جوانى ورده خالت لەشەودا
برژانگم كەند لەدەورى ھەردوچاوم
تاجوان سەيركە جەمالت لەشەودا

دلّم لەتو بزەى شادى نەديوە
لەئازار زياتر ئازادى نەديوە
ويژانەى دلّ بەماتنت ئاوايە
خۆشەويستى وابەربادى نەديوە

به کۆمهله خۆشه پهيرانی دهرو دهشت
خۆشه هه مو به دلشادی بکهین گهشت
دهمی گرتن دهمی گهستن ، دهمی راو
له ژيان باهه مو دلان بکهین چهشت

چه ند خۆشه خۆشه ويستم هاو نشينت
به دلشادی بلاوینم ئه وينت
به شیوهی عاشقانه جاربه جارێ
له سه ر لیوم بنی لیوی شیرنیت

خۆزگه گۆل هه رگیز له باخ نه روايه
که هاتو پوا جوان نه بووايه
بی تو هه ر که سی پی بکه نیایه
به خویننی جه رگی روی بشوریایه

به رامبه رم نه یی گیان نییه له بهرما
خه یالی کهس هه رگیز نییه له سهرما
به گیانی خۆشه ويستی هه ردو دنیام
له سهوی تو یه که (طاهر) ده ربه دهرما

منم دلدار دیوانه و شهیدای توّم
منم ئاواره کهوا ریسوای توّم
منم نازانم دل کهوته چهلایه ۰۰۰ ؟
منم گیری په‌رچه‌می تاتای توّم

روم له‌روی توّیه ئه‌ی مانگی ده، وچوا
تو جوان ئه‌بینی بالای به‌رزی یار
تو ئاگات نییه له‌ئاگری ناودل
نازانى چۆنه‌حالی ده‌رده دار

ئه‌گەر شیژی ئه‌گەر به‌وری ئه‌گەر گۆر
سه‌رئه‌ نجامت ئه‌بیته‌ پاروی گۆر
کاتى خرایته‌ سه‌ر سفره‌ له‌گۆرا
ده‌ورت ئه‌ده‌ن له‌مارو دوپشک و مور

سى ده‌ردى زۆر گرانم لى بون بار
غەریبى و ئه‌سیرى و خەمى یار
غەریبى و ئه‌سیرى زۆر گرنگ نین
خەمى یارم گرانه‌ بۆم بکه‌ن چار

خواپە چەندە بېزارم لەدەس دل
شەو و رۆژنەبە قەرارم لەدەس دل
زۆرم نالاند گەروى نالینم تەنگ بو
دەخىل چىبىكەم چىبە چارم لەدەس دل

ئاي بۆ ئەو كاتەى ئەچمە گوپى تەنگ
زەم لەخاك چەقىو بەكۆلتەو سەنگ
روم لەقىبلەيە گيانلە بىابان
لاشەم مارو مور لىي گير ئەكەن چنگ

ئەي بۆ ئەو رۆژە ئەم نىنە نازگۆر
سەنگ و بەرد ئەنرىم لەژىر گلى زۆر
قاچم ناجوللى لەدەس مار راکەم
نەدەستم هەيە پىي دەربكەم مور

بەرگى شىنم لەدەس دل كرده پۆشىن
بەشم شىنە سەراپا بەرگىشم شىن
ئەنالىنم لەدلرەقىت شەو و رۆژ
جارىك نەتوت نالەوشىنت لەبەرچىن

خوايه ږو له کي کهم ، يا له کوي کهم
مني بي دهستو هاوار له کي کهم
همومان روي سکالامان له تويي
تو له کوي بي نه بي من رو له وي کهم

خوري ناسمان له جواني روت به شهرمه
مانگي تازه له روي نه پروت به شهرمه
له شارابم له شاخابم له هرلا
زوباني من له وه سفي تويي گهرمه

بي پشتيوان و بيکس رو له کي کهين
بي ناشناو بي دهس روله کي کهين
همو بي پروين نه واهاتين بهر وپروت
تويي روبي بلې بهس روله کي کهين

خوشه شاخان خوشه چيا خوشه دهشت
خوشه همو به دلشادي بکهين گهشت
دهمي سهران دهمي شايي دهمي پراو
هر نه و کيوه کالي زاني بوه دهشت

منى بىي دەنگ منى دلتەنگ و رەنگ زەزد
شوشەي نەنگىم لەسەر دەستە رىگە بەرد
ئەلەين دور بەكەتو بەدناو و سوكى
دلدارى راست توشى ئەبىي ھەزار دەردا

بەخشندەيە بەبىي شوين وجىگايە
نەخش كىيشى ھەمو جوانى دنيايە
ئاگادارى گيان دارانە شەو و روژ
بو روژ رەشان ئەو بەويىنەي چىرايە

فەلەك نازانى كەچەندە پەشيوم
بەتاو و تويى عىشق قرچاوە ليوم
ھەمو سوريكت ريشەم دەرئەھيئي
وہك گلولەي بەنم رولە نشيوم

خوشەويستم ھاوار بەرم بۆلاي كىي
لەجەورى تو گوشت و ئيسقان ئەسوتى
ترسى لەخوابكە: دلرەق ، ھەتاكەي
بنالينم بەويىنەي نەي دەنگم دىي

ئاگادار نيت له ئه حوالى خراپىم
بوچى واسه دگردان ته وه لايىم
ئه نالىم له ده سى تى تو بى مروه ت
وائه زانم مندا لىكى بى بابم

دىم و ئه چم په ريشان و خه فه تناك
شيو اوى توم ، توش دلره قيت نيت ه باك
بوچى نابيسى تى فريادو سكالام
منى بيكه س ره نگم زه ردو سینه چاك

له پيش ده رگانه كه ت چه ند هاتم و چوم
وينه ي په روانه كه ت چه ند هاتم و چوم
ريگم دوره هاتم و بويده نى تو
منى ديوانه كه ت چه ند هاتم و چوم

به ئاوى چاو ده جه يحويى په يداكه
وه ره (لىلى) تو مه جنونى په يداكه
فه ريدونى خوشه ويستت له ده س چو
وه ره له نوى فه ريدونى په يداكه

منی بی مە ی و بی بادە مە ستم
لە دولبەر دورم بیھۆش و مە ستم
لە ناو ئاگردام مە ست ناکەم گەرمی
بە لام تینی عیشق ناودلی گە ستم

خۆشە کاتێ نە سەرم بی نە سامان
لە مەر دۆپی بئالی لکی دامان
بە شەو و روژ ئارام بکەم بە پیشە
روژی ئە بی کەروناک بی چرامان

وەرە ئە ی دل بۆلای یاری پیشیمان
کاری مە کە لە دوایی بی پەشیمان
ئەم دوو روژە دە با تانی بچێژین
لە ژێر خاکا سبەینی ئە کری شیمان

دلە چۆنی ، دلە چۆنی ، دلە چۆن !!
پەر لە خوینی ، پەر لە خوینی ، پەر لە خون
لە عیشقی لە یلە کە ی سە مین عوزارت
تۆمە جنونی ، تۆمە جنونی تۆمە جنون

وهره فریام که توی دایم فریاد رهس
بوچی دهستم رابکیشم بوناکەس
بەخشە پیم خاوەن خوانو بەخشندە
بو بەخشینم چاوەروانی تۆم و بەس

ئەدکاتە دئی دەستت گیربی لەدامان
لەکرداری کردوتە بی پەشیمان
بەلام ئەوکاتە هاوارت بی سوده
لات نامینی نەجوانی و نەسامان

پەشیمانم ، پەشیمانم پەشیمان
ئەبینم کاروانی دئی پەریشان
ئەم جیهانە بۆکەس نابیی هەتاسەر
ئەت تۆرینی بارت ئەنیتە سەرشان

من ئەوبازەم کە ئەفرم بی کۆتایی
ئەژیم تەنیا لە چۆلۆ لە ئاواپی
هەمو تیخی ئەسوری تائەبی تیژ
من تیخیکی سوراهوم لەخودایی

له پي وه ندام وه كو (يوسف) له زندان
 نه نالينم به غه مناكي پهريشان
 نه گهر سه د باخه وان باخيان بيهستن
 به سه بو من گول باريني دوو ليوان

دهنگي نالينم نابيستي گيانه
 نازاني جهرگ و دلّم بريانه
 وهرن دل سوتاو باكوړي بگريڼ
 قه دري دل سوتاو لاي سوتاوانه

دلداري هه له ت بو هه ركس بيڼي
 تين و بليسي هه داي نه مريڼي
 كي پزگاري بو له داوي عه شق
 شي تي نه كات و ناوي نه زريڼي

شه ويكم نه دي دلّم بي غم بي
 خوشه ويس ته كم له لا هاو ده م بي
 هزاران رحمت رځا يه سه ر غم
 قه ت پروا ناكه م ساتي ليّم كه م بي

ئاي بۆ ئىو رۆژە حاكم خودايە
سەرپردى سىرات پىر وا وەيلايە
يەك بەدواي يەكائە پۆن پىروجوان
سەرەم دىتە سەر پىم لەدوم نايە

★ ★ ★

شەۋ بەتارىگى ئەيىنم تارە
ئاسوى گرتوۋە پرەشى دىيارە
خوايە پۆشنايى بىپرە دىلم
بىيىنم جوانى پرووى ھەشتو چوارە

★ ★ ★

وەك من دل سوتاۋ مەگەر پەروانە
لە دنيا نى يەۋەك من دىتوانە
مارو مىرووان ھەيانە جىۋىۋى
تەنيا ھەر منم بىۋ جىگەۋ لانە

★ ★ ★

دىلم بەدەردى تۆيە غەم گىنە
سەرىنم خىشتە دۆشەك زەمىنە
تاوانم تەنيا ھەر دىدارى يە
ھەركەس دىداربىۋ ژيانى شىنە

دلّم بى تۆ پەريشانە شيواوہ
كەرووی تۆم دى غەمم پرش و بلاوہ
ئەگەر دەردى دلّم بەشكەم ئەزانى
دلى بى دەرد لەدنیاادا نەماوہ

دەردەدارم دەرونم كەيلى تۆيە
تۆ نازانى ھەموبى مەيلى تۆيە
وەرە فريام لەتاوت بومە قەقنەس
دلّم مەجنونەكەي دوور لەيلى تۆيە

ئەگەر دەردم ئەوئەندەيە دەبابى
غەمى زۆرىش تاچەندەيە دەبابى
لەژوور سەرم ھەكىمى ياھەبىبى
بۆ ھەردوو لادل بەندەيە دەبابى

دەستە ئەژنۆ دا ئەنیشم لەسەر ريت
بەلكو تۆزى پىلاوت لىم بىنیشيت
رۆژى ھەردى لەرۆژرەشت بىرسيت
پەريشانە جەفای دووريت ئەگىشيت

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد

٩٧٣ لسنة ١٩٧٩

THE QUATRAINS OF BABA TAHIRI
URYAN.

TRANSLATED BY RAZY

له سه رنه ركي شيخ انور له چاپ دراوه
نه رخی ..ه فلسفه